

Titel: BREV TIL: Jens Holt FRA: Louis Hjelmslev (1942-06-30)

Citation: "BREV TIL: Jens Holt FRA: Louis Hjelmslev (1942-06-30)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_024-shoot-workidacc-1992_0005_024_Holt_1580/facsimile.pdf (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Jens Holt, 16

30 juni 1942

Kære Holt,

Jeg tager fat igen idag for at skrive resten til dig af hvad jeg vilde skrive. Jeg har haft et meget anstrengende semester. De græske dialekter krævede et adskilligt større arbejde, end jeg i min letsindighed havde troet; det er for længe siden, jeg har givet mig af med det. Bortil kom et ikke ubetydeligt arbejde med finsk for viderekomme; jeg vilde naturligvis ikke sige nej til de mennesker, da vi nu een gang var begyndt, og man vidste jo i lang tid ikke, hvordan det vilde gaa med den finske lektor; iøvrigt var det jo, naar den finske lektor kom, ikke engang givet, at han var lingvistisk uddannet, saa jeg maatte stadig regne med eventuelt at komme til ogsaa i fremtiden at tage mig af de finskstuderende. Og for det tredje havde jeg - jeg kan stadig sige: i min letsindighed - annonceret forelæsninger over sprogteori, idet jeg havde regnet sikkert med, at min Sprogteori skulde kunne udkomme i begyndelsen af semestret. Hele januar arbejdede jeg dag og nat paa at gøre den færdig, og kom ogsaa et godt stykke, men ikke til afslutningen. Ved semestrets begyndelse blev jeg saa nødt til at smide alt andet til side, saa vidt muligt, for at koncentrere mig om den lille bog "Sproget" til fru Bodølsens serie, som det ogsaa lykkedes mig at faa færdig i løbet af nogle faa uger; til min store ærgrelse blev det alligevel ikke til noget med trykningen; bogen var to ark større end stipuleret i kontrakten, og forlaget (Busck), som aabenbart i forvejen havde fortrudt, at det overhovedet var gaaet med til denne serie (fru Bodølsen, som er redaktør, vil gøre serien til en række bøger forfattede af videnskabsmænd med førstehåndskendskab til sagerne og hvori videnskabens aktuelle problemer fremstilles for et akademisk dannet publikum med fornødt store forudsætninger - en idé, jeg ogsaa finder fortrinfuld, de forskellige videnskabsmænd kender i virkeligheden alt for lidt til hinandens arbejde, - men forlaget havde tænkt sig en bredt anlagt meget populær serie, og det skændes de nu stadig om), forlaget altsaa benyttede de to overskydende ark som paaskud til at søgte at tage den, med mindre den blev forkortet; da jeg i forvejen havde meget lidt plads til raedighed (100 meget smaa sider til at fremstille hele lingvistikens aktuelle problemstillinger for folk uden specialkundskaber!) og havde skrevet saa kondenseret som jeg overhovedet kunde, kunde jeg ikke gaa med til at forkorte. Da jeg har lovet fru Bodølsen bogen, og da jeg for godt vennskabs skyld nødig vil skuffe hendes forventninger og gøre alt det vrøvl, hun har haft, endnu værre, sagde jeg til hende, at jeg vilde prøve at gribe sagen an paa en anden maade og skrive en helt ny bog, der saa kun skulde fylde de ønskede 100 sider, men jeg véd ikke hvornaar jeg skal faa tid til det. Busck har iøvrigt sagt, at de nok vil tage bogen, men uden for serien, og til en salgspris af 10 kroner i stedet for 3; men jeg kan ikke offentliggøre den, før det bliver mig klart, om bogen til fru Bodølsen i dens nye skikkelse kommer til at afvige saa meget fra den, at den ene bog ikke laver konkurrence med den anden. Det hele har ærgret mig en god del, for ærlig talt har jeg vindfrie bogforpligtelser nok i form af ufuldendte manuskripter, og saa ligger her paa

mit bord maaned efter maaned et fuldt færdigt manuskript, som ikke kan komme ud!

Følgen af alt dette var, at jeg maatte begynde semesterets undervisning uden at have gjort sprogteorien færdig. Og til sprogteori meldte der sig over tredive studenter! Det var jeg naturligvis paa en maade henrykt for, men paa den anden side yderst betænkelig: jeg har tidligere læst over sprogteori alias glossematik uden trykt vejledning, og det har voldt deltagerne saa store vanskeligheder, at de fleste gik fra; paa den anden side, tror jeg ikke, dette skyldtes smaget eller teoriens vanskelighed, men kun mangelen af et trykt grundlag. I Aarhus spurgte jeg en dag efter en forelæsning studenterne, om der var noget, de vilde spørge om; de sagde: Hvor kan man læse noget om det? Og ulykken er jo, at det kan man ikke læse noget om nogen som helst steder i verden, i hvert fald kun i nogle stærkt kondenserede og for begyndere absolut utilgængelige tidsskrift- og festskriftartikler, hvis synspunkter endda for en del enkeltheds vedkommende senere er forladt. - Naa, jeg har nu klarat forelæsningsne meget godt, efter eget skøn; et ydre indicium er, at jeg dog fastholdt over tyve tilhørere til semesterets slutning. Jeg har gjort alt hvad jeg kunde for at være letforstaaelig; men følgen er ogsaa, at vi ikke er kommet ret langt, og at jeg saa fortsætte i næste semester.

Den lille bog "Sproget" betød en stadig forsinkelse; for at faa den færdig maatte jeg i februar afbryde mine forelæsninger, og saa maatte jeg jo give studenterne kompensation i den anden ende af semesteret og læste lige til 4. juni. Det meste af tiden gik med at forberede min undervisning, og hverken Rask-udgaven eller sprogteorien kunde jeg faa gjort færdige. Imens dyngede alt muligt andet sig op paa mit bord, og da vi naaede 4. juni, var jeg sørlig talt dødtæt. Nu er jeg ved at komme paa ret køl igen og skal først afvikle en større korrespondance og andre smaa løbende sager, som stadig har maattet udsættes, og derefter bliver det nødvendigt at tage Rask op til forhaabentlig afslutning. Jeg bliver her indtil 20. juli og tager saa til Raaseleje. Hvor meget jeg naar i sommer, er ganske uvist. Jeg vilde forferdelig gerne have i hvert fald sprogteorien fra haanden. Undertiden ønsker jeg mig at jeg havde 3 hoveder og 6 hænder.

Alt dette tillige til forklaring paa, at du ikke har hørt fra mig. Det var med en vis fryd, at jeg i dit første brev for nylig konstaterede, at du mente, det var dig, der skyldte brev: saa vidste jeg, at du i hvert fald ikke var vred paa mig.

Til næste semester fortsætter jeg altsaa sprogteorien, med eller uden bog, og har desuden lovet at læse over oskisk-sunbrisk og over ungarsk. Forhaabentlig bliver der tid til i sommer at lægge det til rette, ellers bliver efteraarsemesteret lige som foraarsemesteret en karrusel, og det er ikke behageligt. Man troede angaa, at en videnskabsmand og universitetsprofessor havde en fredfyldt og stille tilværelse med god tid til sine egne frie interesser! - Jeg vil slet ikke tale om den tid, som medgaaer til at passe Acta Linguistica, Lingvistikredsen og dens Bulletin, fakultetet, de fonetiske laboratorier osv. Man faar først fred, naar man bliver emeritus; men det morer

mig jo alligevel altsammen, og det er jo hovedsagen. At jeg ikke i dette semester har haft nogen doktordisputationer eller embedsbesættelser, er et guds under; saa var jeg brudt sammen.

Den finske lektor har vist sig at være en meget flink fyr, som vi nok faar glæde af. Hans væsentlige meriter er ganske vist at han er lejtant og skønlitterær forfatter, men han er dog tillige magister i finsk og har været meget ivrig for at forklare mig alt hvad han har læst og opgivet af andre finsk-ugriske sprog og af sproghistorie; han er i hvert fald lingvistisk orienteret (hvilket naturligvis ikke er ensbetydende med, at han har noget begreb om moderne lingvistik). Og han er et pent og fornuftigt menneske. Man kører jo i ret høj grad katten i smækken med disse lektorer, og særlig i dette tilfælde, da han var mig ganske ukendt. Vi har forresten haft vrøvl lige til det sidste med denne sag, fordi Hammerich havde faaet dekanen og fakultetets forretningsudvalg til at frafalde kravet om en forslagsliste paa 3 kandidater fra finsk side. Det skete under min protest, fordi jeg mener det principielt er yderst farligt at frafalde dette krav; nu kan man altsaa komme næste gang fra tysk side og sige, at der er præcedens for at kravet frafaldes. Desuden var der fra finsk side intet oplyst om kandidaten, hvad der ogsaa skaber et uheldigt præcedens. Paa den anden side indrømmer jeg gerne, at kravet om 3-mandslisten heller ikke giver nogen garanti; fra tysk side kan man jo i hvert fald altid præstere 3 magister, og saa kan det være nogenlunde ligegyldigt, hvem man vælger.

Nu kommer der en lille historie om Høeg. Som jeg nok tidligere har fortalt, besluttede vi ifjor i Lingvistikretsens komité, at Høegs foredrag om de græske verbalabstrakter (i anledning af din bog) skulde trykkes i Bulletin VII, der for tiden er under forberedelse. Høeg fik 16 sider maximum og skriftligt paalæg af mig om at holde sig saa nøje som muligt til det mundtlige foredrag. Hans manuskript, der er stærkt forsinket pga hans sygdom, hvilket vi har sanktioneret, er nu indløbet og fylder 26 tryksider i stedet for 16, hvortil kommer, at hele første halvdel af manuskriptet slet ikke var med i hans mundtlige meddelelse i Lingvistikretsen, men væsentlig er en gengivelse af hans opposition, og en ret skarp kritik af din bog. I det mundtlige foredrag gik han jo netop ikke ind paa din bog, med den begrundelse, at du ikke var til stede, hvad jeg fandt meget tiltalende og rigtigt. Men nu har han altsaa alligevel ikke kunnet dy sig. Han kalder dig bl. a. en proselyt i den strukturelle lingvistik, hvad jeg har nydt meget. Naturligvis har jeg standset sagen; vi kan ikke gaa med til, at medlemmerne trykker noget i Bulletinen, som slet ikke gengiver deres mundtlige foredrag; og vi kan for resten heller ikke godt have angreb paa andre medlemmers videnskabelige arbejder, uden at de faar lejlighed til at svare, og det er der ikke plads til. Jeg bad ham derfor forkorte, eller udtage det afsnit, der ikke var berettiget til optagelse i Bulletinen. Begge dele erklærede han for udelukket. Han var forøvrigt aldeles immun for forstanelse af princippet, men blev ved med at spørge, om Lingvistikretsen da ikke sagtens havde raad til at trykke det, efter at Munksgaard har foræret os 1000 kroner. Han kan ikke forstaa, at om vi saa havde 10 millioner, kan

første halvdel af hans afhandling ikke blive trykt i Bulletinen. Han har sikkert opfattet det som en slags drilleri, men det maa han om. Det er alt for farligt, at medlemmerne ser, at noget saadant lader sig gøre; saa vil de jo hver gang komme med et manuskript der er dobbelt saa stort og indeholder en hel masse som slet ikke var med i foredraget. Jeg stillede mig ivrigt, synes jeg selv, meget velvilligt, idet jeg først tilbød ham offentliggørelse i "Mélanges linguistiques" (et bind, vi har planlagt for de ekstraordinære penge til afhjælpning af arbejdsløsheden) og derefter i Acta linguistica; "Mélanges" vilde han ikke i, saa nu kommer hans afhandling i Acta, i septemberheftet. Den hedder "A propos d'un livre récent sur les noms verbaux en grec ancien", hvad der har mereet mig, da han jo ellers hele tiden har været saa ivrig for, at det skal hedde "verbalabstrakterne"; han har saubart nu endelig indset, at det gaar ikke paa fransk. Da den er ret polemisk imod digi det omtalte første afsnit, maa du have lejlighed til at svare, hvis du ønsker det. Naar korrekturen kommer, skal jeg sende dig et exemplar. - Han er en underlig fyr; og det synes mig ikke saa lidt frekt at forvente, at jeg uden videre skulde være gaaet med til det.

Na mange hilsener. Hav det godt i sommer, og lad mig lejlighedsvis høre fra dig.

Din hengivne

Jeg har helt glemt at fortælle, at jeg hele vinteren har ligget i skænderi med kommunalrædere i anledning af Schmidt-Philadelphes ABC, som jeg i sin tid anmeldte i Politiken. Vi har haft sager indanket for Ræjesterets berigtigelsesnavn og mange ubehagelige affærer, ikke uden humoristiske momenter. Men det er en læng historie - og den har taget sin tid sammen med alt det andet!

Jeg har haft nogle forfærdelig flinke og dygtige mennesker paa begynderholdet i finsk, og nogle af dem gaar nu videre med ungarsk. Det er meget morsomt, at der er kommet saa god gang i det finsk-ugriske, som altid har interesseret mig meget; men det er dog ikke nogen af dem, der vil tage vores nye magisterkonferens; det er fransk-, engelsk- og tysk-studerende, som morer sig med det ved siden af.